

AR-GEnekon, İşsiz Mühendisler ve Yalanlara Dair...

Elk. Elo. Müh. Ömer Karakul
omer.karakul@emo.org.tr

Yıllardır üyelerinin ve halkın çıkarlarını savunan TMMOB olarak son ekonomik krizin düzenin sonucu olduğunu, bunun faturasının emekçi halkımıza ödetirilmek istendiğini ve bu düzen içinde ekonominin sorunlarının çözümsüz olduğunu tekrar vurguluyoruz. Bundan önce olduğu gibi bundan sonra da emperyalizme bağımlılığı arttıracak bütün girişimlere karşı çıkacağız. Ücretlerin ve ekonomik haklarımızın kısıtlanmasına karşı bundan sonra da bütün gücümüzle mücadele edecek, bağımsızlık ve demokrasi savaşına daha büyük bir güçle sarılacağız. *Teoman Öztürk 10.09.1977*

AR-GEnekon

Araştırma ve Geliştirme Faaliyetlerinin Desteklenmesi Hakkındaki Kanun, 12 Mart 2008'de Resmi Gazete'de yayınlandı. Ar-Ge Yasası'nın AKP tarafından ortaya konularak, istihdamı artırma yönünde çok önemli bir adım olduğu söylendi. Peki durum böyle mi? 500 ve üzerinde tam zaman eşdeğer Ar-Ge personeli istihdam eden firmalara yönelik çıkartılan yasa belli ki her ne kadar ilk aşamada yerli ekonominin ayağa kalkması için bir çaba olarak

görünse de uzun vadede uluslararası büyük sermayenin çıkarına yönelik bir düzenlemedir. Tasarı geçen yıl ilk kez kamuoyuna duyurulurken Maliye Bakanı, G. Kore kaynaklı bir firmaya seslenerek "Gelin Ar-Ge faaliyetinizi buradan yapın, Ar-Ge üssünüzü kurun, size vergi bağışıklığı tanıyalım, vergi vermeyin" diyebilmiştir.

Ar-Ge merkezi olabilmek için başvuran firmalara bakıldığında ise asıl geliştirilenin, devlet kaynaklarının aktarıldığı yerin araştırma değil büyük sermaye olduğu ortaya çıkmaktadır.

Şirket	Toplam Ar-Ge Merkezi Başvurusu (1)
Koç Holding	9
Zorlu Holding	3
Sabancı Holding	1
Bosch-Siemens	1

Tablo-1

5746 sayılı Ar-ge yasaı ile alınan destekler ve uygulamaları

5746 sayılı Ar-ge yasaı ile Ar-Ge harcamalarında yüzde 40'lık matrah indirimi yüzde 100'e çıkarılırken Ar-Ge personelinin ücretleri üzerinden hesaplanan gelir vergisinin yüzde

80'i, doktoralı olanlarda ise yüzde 90'ı alınmayacak. Ar-Ge harcamalarının tamamı, 500'den fazla Ar-Ge personeli çalıştıran işletmelerin her yıl, bir yıl önceye göre ek olarak yaptıkları Ar-Ge giderlerinin yarısı vergi matrahından düşülecek.

Kendisini yerli(?) olarak duyuran ve Ar-Ge harcamalarında ikinci sırada olan bölgemiz firması ise Ar-Ge desteklerinden en fazla yararlananlardan. Yasanın vermiş olduğu olanakları kullanım tarzı ile de teknolojinin (ve Ar-Ge'nin) Türkçesi dedirtecek cinsten.

Brüt maaştan Net maaşa geçiş

Birçok çalışan için ilk bakıldığında çalışan adına olumlu olabilecek bir durum ama Ar-Ge merkezi olan bir firmada çalışıyorsanız işin özü hiç de sanıldığı gibi değil. Brüt 3000 YTL maaş alan örnek bir Ar-Ge mühendisi üzerinden değerlendirsek (Tablo-2);

Basit bir hesapla ortalama aylık %20'lik gelir vergisinin %80'i olan %16'lık vergi indirimini firma kendi adına gelir kaydediyor. Ar-Ge yasaıyla sermayeye zaten bazı kolaylıklar ve vergi indirimi sağlanmışken, firma çalışana tanınmış

Ar-Ge Yasası öncesi:	Ar-Ge Yasası uygulansaydı:
Brüt maaş = 3.000 / Yıllık brüt maaş = 3x12 = 36.000	Brüt maaş = 3.000 / Yıllık brüt maaş = 3x12 = 36.000
Ocak-Mart net maaş = 2.150 (gelir vergisi (g.v.) düşüşü)	Ocak-Mart net maaş = 2,450 (g.v. ninin %80 alınmaz)
Nisan-Ağustos net maaş = 2.000 (gelir vergisi düşüşü)	Nisan-Ağustos net maaş = 2.400 (g.v. ninin %80 alınmaz)
Eylül-Aralık net maaş = 1.843 (gelir vergisi düşüşü)	Eylül-Aralık net maaş = 2.350 (g.v. ninin %80 alınmaz)
Yıllık toplam net maaş = 24.000	Yıllık toplam net maaş: 28.750
Aylık ortalama net maaş: 2.000	Aylık ortalama net maaş: 2.400

Tablo-2

%80 vergi muafiyetini de gaspetmek için çabalıyor. Yasal açıdan zorda kalmamak için de ücretlendirme sistemindeki değişikliğin çalışan tarafından talep edildiği sözleşmelere yazılarak, 01.11.2008 tarihinden geçerli olacak şekilde çalışanlarına sözleşmeyi imzalamalarını dayatıyor.

Teknolojinin Türkçesi, Yalanlara ve İşsiz Mühendislere dair...

Çalışanlarının haklarına el koyan firmanın krizi bahane ederek artık çalıştırmadıklarına gelince:

“Çıkarılan işçilerin depolarda ve bazı üretim birimlerinde çalıştıklarını” ifade eden şirket yöneticisi (CEO), “**ihracattan ya da Ar-Ge'den kimseyi çıkarmadıklarını, eğer 2008 yılının başından bugüne kadar benim işçi sayımda iddia edildiği kadar azalma var ise bu işi bırakırım**” diye konuştu.(2) Ne ilginçtir bu açıklamayı yapan ve aksi durumda işi bırakacağını söyleyen yönetici aynı günlerde ise “Mevsimsel olarak personel azalmasına gidildi. Çıkarılan işçi sayısı **500-600**'ü geçmez. Harıl harıl çalışıyoruz. Felaket tellallığının anlamı yok”(3) diyebilmiş ve onlarca Ar-Ge mühendisinin de işine son verebilmiştir.

Krizin başladığı günlerde ise aynı şirketin Ar-Ge Müdürünün “Açılacak merkezler için araştırmacı arayışında olduklarını ifade ederek, ilk

etapta yaklaşık 500 yeni mühendis alımı yapılacağını, ama bunun üst sınır olmadığını”(4) söylemesi ise yeni mezun veya işsiz mühensilere boş umut vermekten öteye gitmemektedir.

İşsiz Mühendisler

Ülkemizde her yıl binlerce bilgisayar mühendisi ve elektrik-elektronik mühendisi mezun olmaktadır. Her yıl binlerce mühendisin istihdamını yaratacak bir sektör, ekonomi yoktur ve olamayacaktır da. Bu durum bitirdiğin okulla, bildiğin yabancı dillerle, aldığın sertifikalarla, referanslarınla da, sorunu kendi eksikliğinde bulmanla da çözülecek bir durum değildir. Bunun çözümü meslek odalarında ve sendikalarda örgütlenmededir, birliktedir, sermayeden değil emekten, sınıftan yana olmaktır. Meslek Odanı, kamuyu savunarak özelleştirmelere karşı çıktığında, siyasi işlerle ilgilendiğin için eleştiren sen, şimdi KPSS sınavı ile kamuda işe girebilmek için sıra beklersin. O çok siyasi bulunduğu meslek örgütlenmenin yıllarca önce yaptığı uyarıları bugün yaşamak zorunda kalırsın.

Kaynaklar

- 1: Sanayi ve Ticaret Bakanlığı Basın Bülteni 15.09.2008
- 2: Referans Gazetesi 06.12.2008
- 3: Milliyet Gazetesi 04.12.2008
- 4: Referans Gazetesi 25.10.2008

“Ey beyaz yakalı arkadaş! İyisi mi sen örgütlenmek için fazla havahı olduğunu sanma. Daha bildiğin şekil söyleyeyim: “Are you too cool to be a union member?” Gel sen bu sendikaya üye ol. Çünkü pısrık koleji çocukları gibi sinip kalmakla bu işin yürümediğini, elinden manyetik kartın alınmak suretiyle oyun dışına atılıverdiğini gördün 2001'de. Kimi işten çıkaracaklar diye tırnak yiyip bölüm şefine yaranmaya çalışacağına delikanlı gibi sendikana üye ol, işten çıkarıldığında yanında bunun hesabını soracak insanlar olsun. İşin ucunda tıpış tıpış evine gidip o havahı cep telefonun çalmadan, internet sitelerine CV gönderirken depresyona girmek var. Bak beyaz yakalı arkadaşım, almanın akıyla iki kez işten atılmış biri olarak söyleyeyim: Bu işten atılma meselesinin en kötü yanı, selam vermeyeceğin adamlara muhtaç olmaktır. Kendini parasızlıkla, işsizlikle terbiye ettirme. Git, adam gibi eylemine katıl, sendikana üye ol. Benden sana tavsiye, ihtiyacın olmaz zannetme. Bu kriz hepimizi yakar, senin 'departmanın' kurtulur, 'executive bilmem ne' olman sana ayrıcalık sağlar sanma. İşveren değilsen bu işin içindesin! Hepimiz içindeyiz. Yanarın rengi seni kurtarmaz, emekçi olduğunu unutma.”

Ece Temelkuran
Milliyet 03.12.2008

Üyelerimize Duyuru

Yaşanan ekonomik kriz gerekçe gösterilerek ülkemizde işten çıkarmalar, hak kayıpları yaşanmaktadır. Krizin başlaması ile birlikte bu tablonun üyelerimize etkisini görmek ve çözüm üretmek üzerine EMO İzmir Şubesi Yönetim Kurulu bir “**çalışma grubu**” oluşturmuştur. Bu doğrultuda;

- Tüm üyelerimize (e-posta ve Şube Bülteni ile) duyuru ile Şubemizin üyeleri ile dayanışma içinde olduğu ifade edilerek krizin üyelerimiz üzerindeki etkilerini Şubemize iletmelerini ve hukuksal anlamda da destek verileceğini bildirmiş,
- İş kaybı yaşadığını bildiren üyelerimiz ile yüz yüze görüşerek bu anlamda yapılanlar ve yapılabilecek olanlar hakkında bilgi vererek her türlü desteğin sağlanacağı bildirilmiş,
- Şubemiz tarafından konu İzmir İKK ya taşınmış ve TMMOB ye bağlı diğer Odalar ile ortak çalışma gruplarının oluşturulması ve konu ile ilgili bilgilerin paylaşılması için görüşülmüş EMO, MO ve MMO' nun hukuk danışmanları üzerinden üyelere destek vermesi kararı alınmıştır.

Küresel kapitalizmin yaşadığı kriz (!) bahane edilerek işten çıkarılan, ücretsiz izine zorlanan, çalışma saatlerinin uzatılması ve ücretlerin ödenmemesi gibi hak kayıplarına uğrayan ücretli çalışan üyelerimize yönelik çözüm yollarını oluşturabilmek ve TMMOB bünyesinde yürütülen çalışmalara ışık tutmak amacıyla, bu uygulamalarla karşı karşıya kalan üyelerimizin yaşadıkları süreçlere ilişkin bilgileri Şubemize iletmelerini rica ederiz.